

Ἰσου νὰ κοσμήσῃ τὸν οἶκον τοῦ πολυταλάντου ὅσον καὶ τὸν τοῦ ἐντίμου ἐργάτου τοῦ ἀποζώντος διὰ τῆς ἐργασίας του.

Ὁ ἀναγνώστης, ὅστις εὐχαρίστως, πιστεύομεν, θέλει παρακολουθήσῃ τὰς ἐντυπώσεις μας εἰσερχόμενος ἐν τῷ ἄνω παιδαγωγείῳ καὶ θεώμενος τὴν κυψέλην ταύτην τῶν μικρῶν μελισσῶν ἐν ἣ τόσαι τρυφερὰ ἐλπίδες καλῶν γονέων διατρέφονται μὲ τὰ ὑγιέστερα τῆς παιδείας νάματα, ἐν συγκινήσει θὰ ἀναμνησθῇ τοὺς γλυκεῖς τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας χρόνους, οἵτινες τόσο πεζῶς διέρρευσαν ἀφήσαντες εἰς ἡμᾶς τόσο πικράς ἀναμνήσεις χάρις εἰς τὸ τότε ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, ὥστε πολλοί, πιστεύω, θὰ ἠύχοντο νὰ ἐπανευρεθῶσι μίαν ἐτι φορὰν εἰς τὴν ὥραιαν αὐτὴν ἡλικίαν, τὴν ἡλικίαν τῶν χαρίτων καὶ τῶν ὀνείρων, ἵνα ἐπαναλάβωσιν ὑπὸ τὴν πατρικὴν τοῦ κ. Βουλγάρεως φροντίδα τὰ στοιχειώδη μαθήματα, ὡς νῦν ἔχουσι.

Μακρὰν λοιπὸν πάσης συμπαθείας διὰ τὸ Παιδαγωγεῖον τοῦτο θὰ διατυπώσωμεν ὅ,τι προσκληθέντες ἀπεκομίσαμεν ἐκεῖθεν, εἰ καὶ πρὸ ἡμῶν ἐμβριθεὶς καὶ ἐκτενὲς ἄρθρον ἀνέγνωμεν ἐν τινὶ φύλλῳ τῆς *Εφημερίδος* ἅμα δὲ καὶ εἰς ἔγκριτα φύλλα τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς Ἑλλάδος τύπου ἀξίας λόγου ἐξ Ἀθηνῶν ἀλλογραφίας.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἑλληνοπαίδων, κατ' ἐμέ, οὐ μόνον ἐν τοῖς γραμματικοῖς, ἵνα οὕτω εἰπωμεν, μαθήμασιν ἐγκεῖται, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς χρησιμεύουσιν πρὸς διάπλασιν εὐγενῶν αἰσθημάτων, ὡς ἡ μουσική, ἡ ποίησις, καὶ ἐν γένει ἡ καλλιτεχνία, τὸ κύριον αὐτὸ ἐλατήριον τῆς καλαισθησίας ἐνός ἔθνους ἰδίως δὲ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐπὶ τῶν ποιητικωτάτων τοῦ ὁποῦ κορυφῶν ἐνωτίσθη τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ μέλος, μὲ τὰς ψῆδας τοῦ Πινδάρου, καὶ αἱ ἀδελφαὶ Μοῦσαι ἐκ τῶν ὑπωρείων τοῦ ἱεροῦ Ἑλικῶνος ἐξεσφενδόνθησαν εἰς τὸν ἀτέρμονα ὠκεανόν, βρέφος τὴν καλλιτεχνίαν ὅπερ παραλαβόντες οἱ αἰῶνες μετῆνεγκον διὰ πτερύγων ἀνέμων τέλεον ἀνδρωθέν ἐκεῖ ἐνθα ἵσταται νῦν ἡ παγκόσμιος καλλιτεχνία ὀφειλομένη ὅμως τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐν ἣ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν ἀκτίνων ἐκοιμήθη τὸ μεγαλεῖόν μας καὶ ἡ ἐφάμιλλος τῶν προγόνων μας πρόδος.

Καὶ διὰ τὰ ἀποδείξω ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν ἔχει σπέρματα φιλομουσίας, θελήσατε κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐξετάσεων τῆς μουσικῆς νὰ παρακολουθήσητε τὰ πλεῖστα τῶν ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις.

Τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ πλουσιώτατον πρόγραμμα προπάντων τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ κ. Β. Βουλγάρεως ἔχοντος καὶ ποίαν τινα μαγνητικὴν δύναμιν ἀκατάβλητον ἤδη διὰ τὴν ἀγάπην ἣν τοῦτο ἀπολαμβάνει παρ' ὅλης τῆς ἐκλεκτῆς Ἀθηναϊκῆς κοινῆς εἶχε συγκεντρώσει εἰς τὰς τρεῖς εὐρείας αἰθούσας τοῦ καταστήματός του, εἰς τὰ δωμάτια, τὸν ἐξώστην, ἀπειρον πλῆθος γονέων, φιλομούσων, λόγιων, δημοσιογράφων, καθηγητῶν, ἐνῶ διηύγαζον ὡς μεσουρανῶν μεγαλοπρεπῆς γαλαξίας παντοῦ εὐώδη καὶ τρυφερὰ ἀνθύλλια ἀποπνέοντα μῦρα καὶ ἀποστάζοντα δρόσον τόσο εὐχάριστον εἰς πολλοὺς κατὰ τὰς ὥρας αὐτὰς τοῦ ἔτους.

Ἀλλὰ ἡ ἐορτὴ αὕτη θὰ ἦτο ὀλιγώτερον εὐχάριστος ἐὰν τὸ πρόγραμμα μὴ ἦτο ὡς πάντοτε ἀντάξιον τῶν προσδοκιῶν μας, ἐκλεκτὸν εἰς τὰ μουσικὰ τεμάχια ὡς καὶ εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, ἐν ἣ τμηματικῶς ἀπηγγέλησαν τὰ ἀρίστα ἔργα οὐ μόνον ὅλων σχεδὸν τῶν ἑλλήνων ποιητῶν ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλοεθνη· βεβαίως ἡ τοιαύτη κατάταξις καὶ ἡ ἐπιτυχὴς ἐξεύρεσις καταλλήλων ἔργων δι' ἕκαστον μαθητὴν δὲν εἶνε ἐλαχίστη ἐργασία, ὡς πάντες δύνανται νὰ ὁμολογήσωσι, καὶ οὔτε ἴδιον ἐκάστου. Ὁ κ. Βούλγαρις φαίνεται ὅτι ἀνενδότης καὶ πρὸ πολλοῦ ἀσχολεῖται ἐκτός τῶν ἄλλων νεωτέρων παιδαγωγικῶν συστημάτων, καὶ εἰς τὸ μάθημα τοῦτο τὸ ὁποῖον κέκτηται τόσα εὐγενῆ, τόσα χρήσιμα πλεονεκτήματα εἰς τὸν κατόπιν βίον τοῦ ἐπιστήμονος, τοῦ πολιτικοῦ, τοῦ στρατιώτου, τοῦ δημοσιογράφου.

Τὸ μάθημα τῆς ἀπαγγελίας οὐ μόνον ποιητικῶν τεμαχίων ἀλλὰ καὶ συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος παρασκευάζει τοὺς παῖδας εἰς τὸ ν' ἀποκτήσωσι τὸ σθένος καὶ τὴν εὐτολμίαν, ἵνα χρησιμεύσωσιν αὐτοῖς μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πολιτείαν εἰς ἣν θὰ ἀνήκωσιν εἴτε ὡς δικηγόροι, εἴτε ὡς πολιτικοί, εἴτε ὡς στρατιῶται εἴτε ὡς ῥήτορες.

Ἄλλ' ὡσαύτως δὲν θὰ ἦρκει ἡ ἐπιτυχὴς ἐξέλεξις τῶν ἔργων ἐὰν μὴ καὶ ἡ ἐκτέλεσις δὲν ἦτο ἐφάμιλλος τῶν κόπων τοῦ διευθύνοντος.

Ὁ Μ. Δ. Σαχτούρης πρῶτος μεταξὺ πάντων, οἱ Γ. Φραντζίδης, Ι. Ψαρούδας, Ν. Πετσάλης, Ι. Ἀμπανόπουλος, Ἀθ. Λεονάρδος, Ν. Μπότας, Ἀδελφοὶ Μ. Μελά, Ἀδελφοὶ Βρατσάνου καὶ τόσα ἄλλα παιδιὰ ἀπήγγειλαν μὲ πολὺ θάρρος καὶ καθαρὰν φωνήν.

Ἐπιτυχέστερον ὁμως πάντων ἐξετελέσθη ἡ Ἑλλάς μεγὰλῃ μετ' ἄσματος, ἔργον τοῦ κ. Αἰμ. Εἰμαρμένου, πρῶτον ἤδη διὰ τοῦ κ. Βουλγάρεως εἰσαχθέντων τῶν διαλογῶν τούτων κατὰ τὰς ἐξετάσεις. Ἦτο ἀληθῶς συγκινητικώτατον νὰ βλέπῃ τις τὰ παιδιὰ τόσο μικρά μὲ τόσο ἐνθουσιασμόν νὰ ψάλλωσιν ἐν τέλει τὸ ἄσμα:

Ζωσθῆτε τάρματα παιδιὰ,
Κι' ἐμβάτε 'ς τὴν ἀράδα,
Κ' ἐμπρὸς μ' ἑλληνικὴ καρδιά,
Ἐμπρὸς γιὰ τὴν Ἑλλάδα!

καὶ ἐκ τῶν τριῶν αὐτῶν παιδίων ὁ ὁμοιάζων ὡς στρατιώτης μὲ τόσο θάρρος πολέμικόν καὶ παλληκαρίσια ψυχὴν ἦτο ὁ Σπ. Τρίπος μέλλων βεβαίως νὰ τὰ ζωσθῇ ποτε ἀληθῶς τ' ἄρματα. Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν δὲ ταύτην οὐκ ὀλίγον συνετέλεσε καὶ ἡ λαμπρὰ τοῦ ἄσματος σύνθεσις ὀφειλομένη εἰς ἐξαίρετον μουσικοδιδάσκαλον τὸν κ. Βένσελ.

Ἐκ δὲ τῶν ξένων γλωσσῶν τὸ ἀρίστον πάντων ἦτο ἡ κωμῶδια τοῦ Ourlice La guerison de Pierrot, διδασκθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀρίστου καθηγητοῦ τῆς γαλλικῆς κ. J. Collare, ὅστις τόσας πολλὰς συμπαθείας ἀπέκτησεν ἐν Ἀθήναις· ἐν αὐτῇ διεκρίθησαν οἱ ἀδελφοὶ Σέρμποι καὶ πρὸ πάντων ὁ Σ. Πράσιнос ὅστις ἐπεσφράγισε τὴν ἐορτὴν δι' ἀπειρῶν χειροκροτημάτων καὶ παρατεταμένου γέλωτος.

Ὁφειλομεν δὲ νὰ μνημονεύσωμεν καὶ τὴν ἐπιτυχίαν ἐν τῇ ὁργανικῇ μουσικῇ χάρις εἰς τὴν δεσποινίδα Βέσελ, τὸ κ. Βολωνίνην καὶ λοιποὺς καθηγητάς. Ἐν τῇ μουσικῇ δὲ διεκρίθησαν ὁ Ν. Βολωνίνης βαίνων ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ πατρὸς του, ὁ Ἀλ. Ἡσαϊλῶφ καὶ Γ. Βούλγαρις.

Ἐκτός δὲ τῶν ἀνωτέρω τὸ Παιδαγωγεῖον τοῦτο οὔτε ἐν τοῖς μαθήμασιν ὑστερεῖ οὔτε εἰς τὴν ἐν γένει ἐσωτερικὴν διοργάνωσιν τοῦ καταστήματος. Αἱ ἐξετάσεις πάντων τῶν μαθημάτων, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτῶν τῶν τοῦ προκαταρκτικοῦ, ἐγένοντο διὰ ζητημάτων κληρουμένων, μέτρον ἀληθῶς λίαν χαρακτηριστικόν τῆς ἐργασίας ἀπάσης ἥτις δὲν ἐδύνατο νὰ γενῇ εἰλικρινέστερον.

Οἱ μαθηταὶ καὶ τῶν μικρῶν τάξεων ἐξητάσθησαν εἰς τὴν Τοπογραφίαν, Ὀρυκτολογίαν, Φυσικὴν, Ἱστορίαν, Ἀρχαιολογίαν, εἰς τὰ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου χρήσιμα (θέρμανσις, φῶς, κατοικίαν, περιβολὴν) ἅπαντα δι' εἰκόνας κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Froebel.

Πλὴν δὲ τούτων ὁ κ. Βούλγαρις ἀνὴρ ῥέκτης ἐγκύψας μετὰ πατρικῆς μερίμνης εἰς τὴν μελέτην τῶν πλείστων παιδαγωγῶν καὶ πρακτικῶς ἀντιληφθεὶς τὰ χρήσιμα διὰ τὴν ἑλληνικὴν νεότητα εἰς τὰς κατὰ τὰ διάφορα τῆς Ἑσπερίας μέρῃ περιοδείας του, λαμβάνει ταῦτα τροποποιῶν καὶ μεταβάλλων αὐτὰ συμφώνως πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῶν ἑλληνοπαίδων, ἔχων συνεπικουροῦν ἐν τῇ βαρυτάτῃ ταύτῃ ἐργασίᾳ εὐγενεστάτην σύζυγον ἀποδίδουσαν τὰς μητρικὰς θωπείας καὶ περιποιήσεις εἰς τὰ μακρὰν τῶν γονέων τῶν ἐκπαιδευόμενα τέκνα.

Καὶ τὸ συμπέρασμα νομίζομεν εἶναι, ὅτι δεόν νὰ σφίγῃμεν θερμότερα τὴν χεῖρα τοῦ ἱκανωτάτου διευθυντοῦ κ. Βουλγάρεως καὶ νὰ συγχαρῶμεν αὐτῷ τε καὶ τῇ ἀξιοτίμῃ συζύγῳ αὐτοῦ, πρὸς οὓς πάντῃ δικαίως ὀφείλεται οὐ μόνον ἡ γενναία ὑποστήριξις τοῦ ἀπανταχοῦ ἑλληνισμοῦ ἀλλὰ καὶ ὁ γενικῶς τῆς δημοσιογραφίας ἔπαινος ὅστις εἰλικρινῆς καὶ αὐστηρῶς θὰ παράσχῃ μεγίστην ἐκδούλευσιν ἐν τῇ ἐκπαίδευσί τῶν ἑλληνοπαίδων, διότι πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν τελευτώντες ὅτι τὸ Παιδαγωγεῖον τοῦ κ. Β. Βουλγάρεως κατέχει ἐν τῇ καθόλου ἐκπαίδευσί τῶν ἑλληνοπαίδων τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ πάντων.

ΠΟΛΥΣ ΘΟΡΥΒΟΣ ΔΙΑ ΤΟ ΤΗΠΟΤΕ

Ἡ ἐν σελ. 104 εἰκὼν παρίστησι φαιδρὰν ἀστεικὴν ἀριστοκρατικὴν συναναστροφὴν τῶν τελευταίων χρόνων τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, τὴν ἠθικὴν τῆς ἀπελθούσης ἐκείνης ἐποχῆς τοῦ διευθυντηρίου μετὰ τοῦ ἐπικουρισμοῦ αὐτοῦ, τῶν κομψῶν κυριῶν καὶ τῶν σεμνοτέρων κυριῶν τῶν συνοδευόντων αὐτάς, οἵτινες εἰς ὅλως παιδαριώδη πράγματα κατηνάλισκον τὸν ἑαυτῶν χρόνον.

Κατὰ τὸν Μαστρογιάννη καὶ τὰ κοπέλια του. Ἡ εὐώδης ἀτμόσφαιρα χαρακτηρίζεται καὶ ὑπὸ τῶν τριῶν κυνῶν· ὁ εἰς τούτων ἐπὶ ἔδωκεν ἐντὸς τῆς κολυμβήθρας, σύμπασα δὲ ἡ ὁμήγυρις ἐθροβόησε ταραχθεῖσα· ὁ ἐραστής τῆς δεσποίνης τοῦ κυνὸς ἐκυψε καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀνασῇ τὸν ἀντάρτην ἀπὸ τῶν καυχλαζόντων ὑδάτων. Τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ θορύβου πολλοῦ διὰ τὸ τίποτε.

— Ἐλλείπει χώρου, Θεατρικά, περὶ Ζουλοῦ καὶ Βιβλιοκρισίας εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

— Τὸ Ἀὐτὸ τεύχος ἀνετυπώθη. Οἱ μὴ λαβόντες αὐτό, δεόν νὰ μᾶς τὸ ἀναγγείλωσιν, ἵνα τοῖς ἀποσταλῇ.